SVERIGES RIKSDAG

# Motion till riksdagen 2026/27:204

**av Kjell-Arne Ottosson (KD)**

# Reformerad tillämpning av Århuskonventionen

## Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av den svenska tillämpningen av Århuskonventionen i jakt- och skogsbruksfrågor i syfte att säkerställa en rimlig balans mellan miljöhänsyn, rättssäkerhet och enskildas äganderätt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka kraven på lokal anknytning för organisationer som överklagar beslut om jakt och skogsbruk, inom det utrymme som internationella åtaganden och EU-rätten medger, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid översynen av talerättsreglerna stärka rättssäkerheten för enskilda markägare och skyddet för pågående markanvändning genom tydliga, förutsebara och skyndsamma prövningsprocesser och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU och i det internationella arbetet med Århuskonventionen ska verka för de regeländringar som behövs för att stärka kopplingen mellan organisationers överklaganderätt och lokal anknytning och tillkännager detta för regeringen.

## Motivering

Århuskonventionen har ett viktigt syfte, att ge allmänheten tillgång till miljöinformation, möjlighet att delta i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor. Dessa möjligheter ska värnas. Samtidigt behöver regelverket tillämpas på ett sätt som också tar hänsyn till enskildas rättssäkerhet, äganderätt och möjligheter att bedriva verksamhet på landsbygden. Vi bör i Sverige genomföra en översyn av hur Århus-konventionen tillämpas nationellt. Syftet är att återställa en rimlig balans mellan miljöhänsyn, rättssäkerhet och enskildas äganderätt. För jakt och skogsbruk är det

särskilt angeläget att reglerna är tydliga och att människor som lever och verkar i berörda områden får ett starkt inflytande.

I tidigare lagda motioner har jag lyft behovet av en tydligare koppling mellan överklaganderätten och den allmänhet som berörs av beslut om jakt. Den frågan är lika relevant för till exempel skogsbruket. Beslut om jakt och skogsbruk får konkreta konsekvenser för markägare, djurhållare, jägare och andra som bor och verkar i ett område. Deras försörjning, egendom och vardag kan påverkas direkt. Lokal kunskap och erfarenhet behöver därför få större betydelse i både beslutsprocesserna och utformningen av talerättsreglerna.

Århuskonventionen räknar även miljöorganisationer som uppfyller nationella krav till den berörda allmänheten. En förändring av talerätten behöver därför utformas med hänsyn till konventionen och EU-rätten. Regeringen bör utreda vilket utrymme som finns att stärka kraven på lokal anknytning för organisationer som överklagar beslut om jakt och skogsbruk.

Översynen bör bland annat pröva hur faktisk verksamhet och förankring i det berörda området kan få större betydelse. Den bör också tydliggöra vilka förändringar som kan genomföras nationellt och vilka som kräver ändringar inom EU eller av internationella åtaganden.

När myndigheter beslutar om skydds- eller licensjakt kan besluten överklagas av ideella organisationer. Rättslig prövning ska säkerställa att besluten är lagenliga. Samtidigt måste prövningen fungera så att en ändamålsenlig viltförvaltning kan genomföras. Skyddsjakt syftar till att förebygga eller begränsa skador. För en djurhållare som riskerar återkommande angrepp kan tiden vara avgörande. Även licensjakt behöver kunna planeras och genomföras inom de tidsramar som gäller för jakten. Långdragna processer och osäkerhet om huruvida fattade beslut kan verkställas försvårar förvaltningen och riskerar att minska förtroendet för myndigheternas arbete. Översynen bör därför omfatta hur överklaganden av jaktbeslut kan prövas skyndsamt och rättssäkert, med hänsyn till beslutens tidskänslighet och konsekvenserna för dem som berörs. Vi har alldeles för många av dessa överklagningar som stoppar laglig jakt beslutad i normala demokratiska processer. Detta leder i sin tur till en stor misstro och frustration mot systemet, och för en del ligger då olaglig jakt inte långt borta att ta till som ”hämnd”. Detta är en mycket olycklig situation eftersom det även ställer till det för den absoluta merparten jägare, de som inte ägnar sig åt illegal jakt. Det leder dessutom till det rakt motsatta mot vad de som överklagar önskar. För alla är en legal reglerad jakt bättre alla dagar i veckan än illegal jakt.

Skogsbruk bygger på långsiktig planering och investeringar som sträcker sig över generationer. För enskilda skogsägare är möjligheten att förutse vilka åtgärder som får genomföras på den egna fastigheten grundläggande. Överklaganden som rör avverkningar och andra skogsbruksåtgärder kan leda till långa processer och rättslig osäkerhet. Det gör det svårare för markägare att planera, investera och bedriva ett aktivt skogsbruk. För den enskilde kan en försenad eller, i värsta fall, stoppad avverkning också få betydande ekonomiska konsekvenser.

Miljöhänsyn är idag en självklar del av skogsbruket. Samtidigt måste regelverket ge tydliga besked om vilka krav som gäller och hur beslut kan prövas. Pågående markanvändning behöver få ett starkare skydd, och konsekvenserna för den enskilde markägaren måste beaktas när prövningsreglerna utformas.

Regeringens översyn bör därför omfatta talerättens räckvidd, tydliga tidsfrister för överklaganden och möjligheter till skyndsam handläggning. Den bör också omfatta

hanteringen av beslut om att tillfälligt stoppa en åtgärd i avvaktan på slutlig prövning. Målet ska vara att säkerställa en effektiv rättslig prövning och samtidigt minska onödig osäkerhet för markägaren.

En nationell översyn behöver följas av ett aktivt svenskt arbete inom EU och i det internationella samarbetet kring Århuskonventionen. Om internationella åtaganden eller EU-rätten hindrar Sverige från att införa ändamålsenliga krav på lokal anknytning bör regeringen verka för att dessa regler förändras. Den politiska ambitionen måste vara tydlig, överklaganderätten i jakt- och skogsbruksfrågor ska ha en starkare koppling till det område och den verksamhet som beslutet berör.

Miljöhänsyn, rättssäkerhet och äganderätt behöver värnas tillsammans. En reformerad tillämpning av Århuskonventionen ska ge bättre förutsättningar för en fungerande vilt-förvaltning, ett långsiktigt hållbart skogsbruk och ett starkare förtroende för rättsstaten.

*Kjell-Arne Ottosson (KD)*